

BÖLÜM 4

ENGELLİ BİREYLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ, KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ, FİZİKSEL AKTİVİTE ve SOSYOLOJİK ENTEGRASYONU

Esra KURT¹
Coşkun RODOPLU²
Halime Nur YAYLA³

GİRİŞ

“İletişim hem temel bir ihtiyaç hem de temel bir haktır” (Brady, 2016)

İletişim becerileri öğrenmek, çalışmak, ilişki kurmak ve sosyal topluluklara katılmak için kritik öneme sahiptir (Money & diğerleri, 2016). İletişim, duygu ve düşüncelerin paylaşılması, bilgi aktarımı, kimliğin ifade edilmesi ve sosyal yakınlığın sağlanması gibi birçok işlevleri yerine getirir. Bu işlevler esnasında konuşma, el işaretleri, jest ve yüz ifadesi gibi hem sözlü hem de sözlü olmayan birden fazla modaliteden yararlanır. (Beukelman & Mirenda, 2013). İnsanların geçmişten günümüze kadar birbirleriyle kurdukları iletişim, farklı aşama ve değişimlerden geçmesine rağmen hala dünya üzerindeki en önemli etkileşim olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü insan; sosyolojik, dinsel, etiksel, hukuksal ve düşünsel yapıların ördüğü karmaşık bir bütündür. İnsanda oluşan bu değerler, giderek çoğul bir hal almıştır. Bu çoğulluk, toplum olma zorunluluğu ile bütünleşmiştir. Aile kurmak, belli toplum normlarına göre yaşamak, aidiyet duygusu gibi faktörler bu bütünleşmenin sağlıklı olmasını tetiklemektedir. Bunun yanı sıra, gerek mülkiyet gerek üretim bazında, bireyi belli bir hedeflere yönlendirmektedir ve toplumsal dokunun vazgeçilmez düzeydeki bu normatif yapılar; bireyden bireye, bireyden topluma, toplumdaki topluma, toplumdaki ülkelere ve giderek de evrensel düzeye ulaşmıştır. Çoğullukla da evrenselden topluma, toplumsaldan bireysele, kurumlaşarak yapılaşmışlardır. Bu yapılaşmanın temel ögesi her zaman iletişim olmuştur (Hargie & Marshall, 2002)

¹ Dr. Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Spor Bilimleri Fakültesi
esrakt87@gmail.com

² Öğr. Gör. Bursa Teknik Üniversitesi, coskun_rodoplu@hotmail.com

³ Dr. Öğrencisi Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü,
halimenuraymaz9@gmail.com

insan hakları ekseninde gerçekleştirilmesi ise sosyal model sonrasındaki modelin, insan hakları modeli olarak adlandırılmasına da sebep olmuştur” (Berkün, 2013).

SONUÇ

Araştırmalar ortaya koymaktadır ki tüm engel gruplarında iletişim becerileri, özel eğitim, fiziksel aktivite ve spor engelli bireylerin rehabilitasyonu ve topluma entegrasyonu için önemli bir yere sahiptir. Engelliler için fiziksel aktivite ve spor programları planlanırken doğru politikalar ve uygulamanın yanı sıra eğitmenin de yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olması önemli bir faktördür. Bu nedenle engelliler için beden eğitimi öğretmeni, alanda gerekli ve yeterli eğitimi almış bir beden eğitimi öğretmeni olmalıdır. Bunun için ise etkili eğitim programları, sosyal ve aktif ortamın oluşturulması, aile ve toplum katılımının sağlanması oldukça önemlidir. Ayrıca engelli bireylerin küçük yaşlardan itibaren sosyal hayata karışabilmesi ve toplumda kendilerine yer bulabilmesi için gerekli tüm imkanlar sağlanmalıdır. Özel gereksinimli çocukların bireysel gelişimlerini ve toplumla bütünleşmelerinin en üst düzeyde sağlanması ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi için uygun ortamlar oluşturulmalı, engelliler ve aileleri bilinçlendirilmelidir. Sonuç olarak, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla verilen eğitimin etkili olabilmesi, özel gereksinimli bireylerin kaliteli eğitim alabilmeleri ve toplumla en üst düzeyde bütünleşebilmeleri için eğitim sürecinin içindeki bireylerle her alanda gerekli düzenlemeler yapılmalı ve çeşitli mekanizmalar geliştirilmelidir. Bu kapsamda engellilerin topluma dâhil edilmesi ile ilgili çalışmalar, eylemler ya da projeler kaçınılmaz olarak sosyo-kültürel bir bakış açısına ve özellikle sosyolojik bir perspektife ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, kapsayıcı eğitim üzerine yapılan araştırmalar gösteriyor ki, sistematik engelleri aşabilmek için öncelikle bütüncül bir yaklaşımla farklı düzeylerde eşzamanlı değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Ahmadi, S., & Keshavarzi, A. (2013). A survey of in-service training programs effectiveness in teaching skills development from the view-point of students, teachers and principals of guidance schools in Shiraz. *Procedia-social and Behavioral sciences*, 83, 920-925.
- Arbeiter, S., & Hartley, S. (2002). Teachers' and pupils' experiences of integrated education in Uganda. *International Journal of Disability, Development and Education*, 49(1), 61-78.
- Berkün, S. (2013). “Özürüleri İstistamında Ev Esaslı Tele alışma (Evde Tele alışma): Bursa İli Belediyelerden Örnekler “. Ankara: ASGEM Yayınları.
- Berninger, V., & Rutberg, J. (1992). Relationship of finger function to beginning writing: application to diagnosis of writing disabilities. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 34(3): 198-215.
- Beukelman, D. R., & Mirenda, P. (2013). *Augmentative & alternative communication: Supporting children and adults with complex communication needs*. Paul H. Brookes Pub..
- Beversdorf, D., Anderson, M., Manning, S., Anderson, S., Nordgren, R., Felopulus, G., & Bauman, M. (2001). Macrographia in high-functioning adults with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and developmental disorders*, 31(1):97-101.

- Brady, N. B. (2016). Brady, N., Bruce, S., Goldman, A., Erikson, K., Mineo, B., OglCommunicati-
on services and supports for individuals with severe disabilities: Guidance for assessment and
intervention. *Brady, N., Bruce, S., Goldman, A., Erikson, K., Mineo, B., American Journal on
Intellectual*, 121-138.
- Braedney, M., Pearce, G., Naughton, G., Sullivan, C., Bass, S., & Beck, T. (1998). Moderate exercise
during growth in prepubertal boys: changes in bone mass, size, volumetric density, and bone
strength: a controlled prospective study. *J Bone Miner Res*, 13:1814-21.
- Bull, F., Milton, K., Kahlmeier, S., Arlotti, A., Juričan, A., Belander, O., & Vlasveld, A. (2015). Tur-
ning the tide: national policy approaches to increasing physical activity in seven European
countries. *British journal of sports medicine*, 49(11), 749-756.
- Burcu, E. (2011). Türkiye'deki Engelli Bireylere İlişkin Kùltürel Tanımlamalar: Ankara Örneęi. *Ha-
cettepe Üniversitesi Edebiyat fakùltesi Dergisi*.
- Burcu, E. (2015). Türkiye'de Yeni Bir Alan: "Engellilik Sosyolojisi" ve Gelişimi. *Sosyoloji Konferans-
ları*, (s. 319-341).
- Burcu, E. (2019). Üniversitede okuyan özùrlü öğrencilerin sorunları: Hacettepe-Beytepe Örneęi.
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakùltesi Dergisi, 83-103.
- Carlson, S., Shields, N., Taylor, N., & Dodd, K. (2014). 8. CARLSON, S., SHIELDS, N., TAYLOR, N., &
DODD, K. (2014). Exploring the barriers and facilitators to physical activity for young people
with cerebral palsy in specialist schools: C8. *Exploring the barriers and facilitators to physical
activity for young people with cerebral palsy in specialist schools*, 56.
- Carroll, A., Forlin, C., & Jobling, A. (2003). The impact of teacher training in special education on
the attitudes of Australian preservice general educators towards people with disabilities. *Teac-
her education quarterly*, 30(3), 65-79.
- Chew, K. L., Iacono, T., & Tracy, J. (2009). Overcoming communication barriers: Working with pa-
tients with intellectual disabilities. *Australian family physician*, 38(1/2), 10-14.
- Cook, B. G., Tankersley, M., Cook, L., & Landrum, T. J. (2000). Teachers attitudes toward their in-
cluded students with disabilities. *Exceptional children*, 67(1), 115-135.
- Coppens-Hofman M, T. H. (2016). Speech characteristics and intelligibility in adults with mild and
moderate intellectual disabilities. *Folia Phoniatrica et Logopaedica*, 68(4), 175-182.
- Damiano, D. L. (2006). ctivity, activity, activity: rethinking our physical therapy approach to cerebral
palsy. *Physical therapy*, 86(11), 1534-1540.
- Daugbjerg, S. B., Kahlmeier, S., Racioppi, F., Martin-Diener, E., Martin, B., Oja, P., & Bull, F. (2009).
Promotion of physical activity in the European region: content analysis of 27 national policy
documents. *Journal of physical activity and health*, 6(6), 805-817.
- Doğan, İ., & Çitil, M. (2011). Engelli çocuk ve ergenlerin sosyolojik boyutu. *Engelli Çocuk ve Ergen-
lerin Hakları El Kitabı* (s. 27-45). içinde İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Doğan, İ., & Çitil, M. (2011). Engelli çocuk ve ergenlerine sosyolojik bir yaklaşım. A. K. (Haz.)
içinde, *Engelli Çocuk ve Ergenlerin Hakları El Kitabı (Anne-Baba ve Öğretmenler İçin)* (s. 27-45).
- Eichstaedt, C., & Lavay, B. (1992). Physical aktivty for individuals with mental retardation, Illinois.
Human Kinetics Books (s. 463). içinde
- Fernandez, A., Revilla, C., Su, I., & Garcia, M. (2003). Social integration of juvenile amputees: com-
parison with a general population. *Prosthetics and orthotics international*, 27(1), 11-16.
- Forlin, C., Sharma, U., & Loreman, T. (2007). An international comparison of pre-service teacher
attitudes towards inclusive education. *Disability studies quarterly*, 27(4).
- Genç, Y. (2015). Engellilerin Sosyal Sorunları ve Beklentileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 67.
- Giddens, A. (2014). *Modernliğin Sonuçları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Güler, B., Tekkurşun Demir, G. ve Dursun, M. (2019). Bedensel engelli bireylerin spor ve sporcu
kavramına yönelik metaforik algıları. (Ed: G. Hergüner).Her Yönüyle Spor. İstanbul: Güven
Plus Grup Danışmanlık A.ř Yayınları,291-309.
- Güllüpinar, F. (2013). Toplumsal İlişkiler Kısacasında Zihin Engelli Olan Bireyler ve Aile Yapıları:
Eskişehir'de Engelli Ailesi Hakkında Sosyolojik Bir Alan Çalışması . *Toplum ve Sosyal Hizmet*,
41-64.

- Hargie, O., & Marshall, P. (2002). *Interpersonal Communication: A Theoretical Framework*. London Routledge.
- Horvat M, P. K. (1997). Isokinetic torque, average power, and flexion/ extension ratios in non-disabled adults and adults with mental retardation. *J Orthopaedic & Sports Physical Therapy*, 25(6):395-9.
- Iacono, T. A., West, D., Bloomberg, K., & Johnson, H. (2009). Reliability and validity of the revised Triple C: Checklist of communicative competencies for adults with severe and multiple disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 53(1),44-45.
- Jobling, A. (2001). Life be in it: lifestyle choices for active leisure. *Down Syndrome Research and Practice*, 6(3), 117-122.
- Kolat, S. (2009). *Avrupa Birliği Sosyal Politikası Çerçevesinde Özürlüleri Yönelik Ayrımcılıkla Mücadele ve Türkiyedeki Yansımaları*. Ankara: T.C. Başbakanlı ÖZÜDA.
- Kolat, S. (2009). *Avrupa Birliği Sosyal Politikası Çerçevesinde Özürlüleri Yönelik Ayrımcılıkla Mücadele ve Türkiyedeki Yansımaları*. Ankara: T.C. Başbakanlık ÖZÜDA.
- LeMura L, & Maziakas , M. (2002). Factors that alter body fat, body mass and fat-free mass in pediatric obesity. *Med Sci Sports Exerc.*, 34:487-96.
- Light, J., & Mcnaughton, D. (2015). Designing AAC research and intervention to improve outcomes for individuals with complex communication needs. *Augmentative and Alternative Communication*, 31(2), 85-96.
- Lindsay, G. (2007). Educational psychology and the effectiveness of inclusive education/ mainstreaming. *British Journal Of Educational Psychology*, 77(1), 1-24.
- Mann, S. (2005). The language teacher's development. *Language teaching*, 38(3), 103-118. .
- Marrus, N., & Hall, L. (2017). Intellectual disability and language disorder. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics*, 26(3), 539-554.
- Martin-Ginis, K. A., & Ma, J. L.-C. (2016). A systematic review of review articles addressing factors related to physical activity participation among children and adults with physical disabilities. *Health psychology review*, 10(4), 478-494.
- MEB. (2010). *İlköğretim Okullarındaki Kaynaştırma Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Ankara:: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2013). *Bütünleştirme Kapsamında Eğitim Uygulamaları*. Ankara: Öğretmen Kılavuz Kitabı.
- Meriç, Ü. (1996). Sosyolojik Açıdan Özürlüler. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 268-281.
- Meşe, İ. (2014). Engelliliği Açıklayan Sosyal Model Nedir? *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 79-92.
- Mevzuat, T. T. (2005). *Engelliler Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 5378, Birinci Bölüm: Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Genel Esaslar*. Ankara: 25868, Tertip: 5 Cilt: 44.
- Morris FL, Naughton , G., Gibbs , J., & Wark , J. (1997). Prospective ten-month exercise intervention in premenarcheal girls: positive effects on bone and lean mass. *J Bone Miner Res*, 12(9):1453-62.
- Özdemir, S. (2017). Engelli bireylerin mânevî rehabiliterlerinde iletişimin önemi. *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 137-159.
- Piek, J. P., & Dyck, M. (2004). Sensory motor deficits in children with developmental coordination disorder, attention defisit hyperactivity disorder and autistic disorder. *Human Mov Sci*, 23:475-488.
- Purcell, M., Morris, I., & McConkey, R. (1999). Staff perceptions of the communicative competence of adult persons with intellectual disabilities. *The British Journal of Development Disabilities*, 45(88), 16-25.
- Rıdvan Yayla, H. N. (2021). A Classification Approach with Machine Learning Methods for Technical Problems of Distance Education: Turkey Example. *Open praxis*, 312-321.
- Rıdvan Yayla, T. T. (2021). Determining of The User Attitudes on Mobile Security Programs with Machine Learning Methods. *İnformatica*, 393-404.
- Sharma. (2015). Perspectives on Inclusive Education with Reference to United Nations. *Universal Journal of Educational Research*, 3 (5) 317-321.
- Sharma, U., & Pace, E. (2019). Teachers' commitment to teach in inclusive schools, preparation of.

Spor Bilimleri Araştırmaları

- Encyclopaedia of Teacher Education* (s. 1-6). içinde
- Stanish, H., & Temple, V. (2008). Physical activity of youth with intellectual disability: review and research agenda. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 25(2), 95-117.
- Symeonidou, S. (2017). Initial teacher education for inclusion: a review of the literature. *Disability & society*, 32(3), 401-422. .
- şentürk, M. (2008). Modern Kontrol Tüketim. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 221-239.
- Taburoğlu, Ö. (2014). Kitlesele ve Bireysel Disiplinler Nasıl Yaratılırlar? *Doğu Batı*, 219-228.
- Thompson, W., Gordon, N., & Pescatello, L. (2009). ACSM"s Guidelines for Exercise Testing and Prescription. 8th ed. *Baltimore, MD: Lippincott Williams and Wilkins* (s. 253-5). içinde
- Tođđuođlu, Ö., & Bozkurt, E. (2021). Erişilebilirlikte Sosyal Politika Aracı Olarak Engelli Bireylerin Eğitimi, İktisadi, İdari Ve Sosyal Bilimler Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler. H. BA-BACAN içinde, 18. Tođđuođlu Ö., Bozkurt E., 2021. *Erişilebilirlikte Sosyal Politika Aracı Olarak Engelli Bireylerin Eğitimi, İktisadi, İdari Ve Sosyal Bilimler Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler-3* (s. 318-227). Ivpe Yayınevi.
- Topđuođlu, R. A. (2014). "1900-2000 Yılları Arasında Avusturya'da Engellilere Yönelik Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetler: Medikal Modelden Sosyal Modele Geçiş. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 127-144.
- Trost, S. (2005). Discussion paper for the development of recommendations for the participation of children and young people in health-promoting physical activity. *Australian Department of Health and Aging*.
- Tuffrey-Wijne, I., & McEnhill, L. (2008). Communication difficulties and intellectual disability in end-of-life care. *International journal of palliative nursing*, 14(4), 189-194.
- UNESCO, P. U. (2009). *Policy guidelines on inclusion in education*. Paris.
- Wapling, L. (2016). *Christian blind mission*. www@ cbm. org. adresinden alındı
- WHO. (2013). World Health Organization. *Global action plan 2013-2020 for the prevention and control of noncommunicable diseases*. Geneva World Health Organization.
- Wilkinson, P. F. (1983). Disabled children and integrated play environments. *Recreation Research Review*, 10(1), 20-28.